

בית כנסת "אדרת אליהו" ע"ש הח' אליהו בן הח' ראובן משה קליין ז"ל

עלי אדרת אליהו

בס"ד, שבת פרשת תולדות
מברכים חודש כסלו (ר"ח בימי ראשון ושני)
גיליון 258 כסלו תשפ"ה

בגיליון זה:

התכנסות פנימה

רב הקהילה, הרב אסף הר-נוי

שו"ת חנוכה מקוצר

רב הקהילה, הרב אסף הר-נוי

אוהבת ישראל ולא יהודייה –

ויראג גולאש

יואל קוטנר

מסע המושבות (חלק ב')

יהודה ליבוביץ

ברכות הודאות והודעות

הוועד

התכנסות פנימה

המסתכל על הטבע בחודש כסלו, רואה

תהליך של התכנסות, סגירה, ונדידה.

העלים נושרים, בעלי החיים מתחבאים או

נודדים, והטבע כולו נכנס לשינה.

בעיני המסתכל נראה מהלך זה כפעולה של

ניתוק, בריחה וריחוק, אבל במבט מעמיק

יותר ניתן לראות בכך דווקא מהלך של

חיבור, של קירבה.

בעונות האביב והקיץ החיבור נעשה כלפי

חוץ, כלפי הסובב, ואילו בעונות החורף מדובר בחיבור אחר- פנימה- אל עצמנו.

הקור והגשם מכניסים אותנו אל ביתנו פנימה וקוראים לנו להתחבר- אל

משפחתינו, אל תוכיותינו.

ברכת ה' לחברי הקהילה ולכל עם ישראל, להצלחה בכל מעשה ידינו. יהי רצון

שנזכה לשמוע בשורות טובות במהרה!

חודש טוב ומבורך,

אסף הר-נוי

שו"ת חנוכה מקוצר

הרב אסף הר-נוי - רב הקהילה

ש: מי שגר בבניין גבוהה באחת הקומות העליונות- היכן מדליק?
ת: אמרו חכמים שמקום הנר צריך להיות עד 20 אמה שהם כ-9 מטר. אמנם, היום רבים מתגוררים בקומות גבוהות וכתבו הפוסקים שיכולים להדליק בביתם בחלון הפונה לרה"ר בצורה שבני רשות הרבים יראו את הנר. ההיתר בדבר, למרות שזה למעלה מ-20 אמה- מבוסס על מספר הסברים, ביניהם- שמול אותם בניינים יש בניינים אחרים וממילא העין שולטת בגובה זה, וכן יש שאמרו שמודדים את הגובה מהבית עצמו ולא מהרחוב וממילא זה בגובה של פחות מ-20 אמה ביחס לבני הבית.

ש: מי שאיחר מלבוא לביתו ולא הספיק להדליק נר חנוכה- עד איזה שעה יכול להדליק בברכה?

ת: לכתחילה זמן הדלקת הנרות הוא מ"שתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק". ובזה יש שני מנהגים עיקריים- יש שמדליקים בשקיעת החמה ממש ויש שמדליקים עם צאת הכוכבים. אולם, אם לא הדליק בזמן זה יכול להדליק "עד שתכלה רגל מן השוק" שהיום הוא זמן מאוחר יותר וכל אחד כפי הרחוב בו הוא גר. מי שחלונו/פתחו פונה לרחוב ראשי- יכול להדליק אפילו בשעה 22:00 מכיוון שדרך בני אדם ללכת ברחובות ראשיים בשעה זו. ומכל מקום, גם מי שאיחר לבוא לביתו בשעת לילה מאוחרת- יכול להדליק בביתו בתנאי שאחד מבני הבית ער ומקיים עבורו את פרסום הנס, ועד לעלות השחר.

ש: מי שהדליק נרות חנוכה ולאחר כמה דקות ראה שהנרות כבו- האם קיים את המצווה? האם עליו להדליק פעם נוספת?

ת: את מצוות ההדלקה מקיימים בהדלקת הנרות ולכן בזמן שמדליקים צריך לראות שיש בהם מספיק שמן לדלוק לפחות חצי שעה וכן שהם נמצאים במקום כזה שרוח מצויה אינה מכבה אותם. מי ששמר על כללים אלו והדליק- קיים את המצווה אפילו אם נכבו הנרות אחרי דקות בודדות, כיוון שבזמן הדלקתו היה מספיק שמן לדלוק. והרוצה יכול לחזור ולהדליקם ותע"ב, אך אין בכך חובה.

ש: האם נשים חייבות בהדלקת נרות חנוכה?

ת: כן. למרות שזוהי מצוות עשה שהזמן גרמה, מ"מ הן חייבות, שאף הן היה להם חלק גדול בנס הזה, כסיפור המפורסם על יהודית. אמנם, אשה שבעלה מדליק בביתה- יוצאת ידי חובה בהדלקה שלו ואינה צריכה להדליק. אבל אשה שאין לה בעל שידליק עבורה חייבת להדליק את הנרות בברכה.

ש: המתארח בחנוכה בבית מלון- היכן ידליק את החנוכייה?

ת: לכתחילה נכון שידליק בחדר המיוחד לו, ויישאר ליד הנרות כחצי שעה כדי שלא תהיה שריפה ח"ו ואחרי כן יכול לכבותם. ואם אסור להדליק בתוך המלון כגון שיש גלאי עשן וכד'- העצה הטובה ביותר שיביא חנוכיית "אקווריום" וידליק אותה במרפסת של החדר שלו הפונה לחדרים אחרים. במקום הזה אין חשש שריפה ואין גלאי עשן ודרך אנשים רבים להדליק שם אש לסיגריה וכד' ולכן אין שם בעיה בהדלקת החנוכייה. ואם גם זה לא מתאפשר יכול בדיעבד להדליק בסמוך לחדר האוכל איפה שהנהלת המלון מקצה מקום להדליק חנוכיית.

ש: משפחה המתארכת בשבת חנוכה- האם תדליק בבית בו היא מתארכת?

ת: למנהג בני ספרד אין שאלה כיוון שהמהדרין מן המהדרין מדליקים בלאו הכי חנוכייה אחת לכל בני הבית- והוא הדין אם באה משפחה נוספת- מדליקים חנוכייה אחת בלבד. ומכל מקום נכון שהמשפחה שמתארכת תשתתף ותקנה שותפות בנרות של המשפחה המארכת כגון שתתן שקל לבעל הבית כשותפות על הנרות שמדליקים, או שבעל הבית יקנה להם במתנה חלק מהנר על ידי הגבתו. לבני אשכנז הנהוגים שהמהדרין מן המהדרין מדליקים נר לכל אחד מבני הבית- גם האורחים ידליקו בבית מארחיהם חנוכייה משלהם ויברכו עליה.

ש: ומה לגבי הדלקה בצאת שבת?

ת: אם נשארים לישון שם לילה נוסף(במוצ"ש)- הדין זהה למה שכתבנו לעיל. ואם הם חוזרים לביתם במוצ"ש- יש מחלוקת בדבר. מצד אחד- הם היו כל היום הזה אצל המאחרים ולכן שייכים לבית בו הם התארחו ועליהם להדליק שם, ומצד שני הם חוזרים הערב לביתם וממילא הם צריכים להדליק בבית אליו הם יגיעו. ולכן נראה למעשה- שאם הם ישהו במוצ"ש בבית המארחים זמן רב- ידליקו שם כפי שהדליקו ביום שישי, אלא אם הם מתכוונים לשוב מהרה לביתם- לא ידליקו איפה שהם היו בשבת אלא ייסעו לביתם וידליקו שם הנר בברכה.

ש: האם יש חובה או מצווה לאכול סופגניות בחנוכה?

ת: לא. בכלל אין חובה לעשות סעודות מיוחדות בחנוכה. ובמשנה ברורה האריך לבאר שעיקר המלחמה בחנוכה הייתה מלחמה רוחנית- מחשבתית ולא רק מלחמה גופנית כפי שהיה בימי המן הרשע שרצה להשמיד את הגוף היהודי. לכן המצוות של פורים הם מצוות הקשורות לגוף כמו סעודה ומשתה אך בחנוכה לא נקבעה מצווה של אכילה. אולם, נהוג ישראל לאכול מאכלים מטוגנים בשמן זכר לנס פח השמן, והרוצה לנהוג במנהג זה תבוא עליו ברכה, רק יזהר לשמור על בריאותו שכן מצווה היא גם כן שנאמר "ונשמרתם לנפשותיכם".

אוהבת ישראל ולא יהודייה – ויראג גולאש

יואל קוטנר – ע"פ מאמר של קיילי אורה לובל

הכירו את ויראג גולאש – אוהבת ישראל, ילידת הונגריה וסנגורה של ישראל שנים רבות בלתי-נלאית – ולא יהודייה!

ויראג מספרת כי בהונגריה של שנות ה-80 המאוחרות אסור היה להיות מזוהה כיהודי. זהות יהודית הייתה דבר שהשתיקה יפה לה. למרות שהונגריה באופן רשמי לא הייתה חלק מבריה"מ, היא כן הייתה מדינת לוויין של הגוש הסובייטי בשנות המלחמה הקרה. היהודים הלכודים אחרי מסך הברזל סבלו מאנטישמיות – כולל יהודי הונגריה.

למרות שויראג לא הייתה יהודייה, בשנות ילדותה הייתה מוקפת יהודים, במיוחד כשלמדה בבית ספר לבלט. היא מספרת כי רק במבט לאחור היא מבינה כי הרבה מעמיתה היו יהודיות כי באותה עת לא דיברו בנושא.

ויראג חשבה כי היא ידעה הרבה מאד על היהודים מהסטראוטיפים שהיו נפוצים בחברה ההונגרית.

"למדתי כי ליהודים אפים גדולים, כי הם עוזרים רק ליהודים כמוהם, כי הם עשירים וכד'. בחברה שלנו היה מקובל לספר הלצות על בלונדיניות, על צוענים ועל יהודים. היום כמובן בדיחות אלו אינן "פוליטיקלי קורקט".

יחד עם זאת חובה הייתה בהונגריה ללמוד על השואה וכך ויראג הגיעה למוזיאון השואה והחוויה פתחה אל עיניה. "הזדעזעתי לשמוע שבעת למדתי על השואה שמעתי שבאמריקה בני-נוער כינו את היטלר "קול" ומנהיג דגול. אבל מה שאני למדתי עשה עלי רושם עמוק." בעת שויראג התחילה לעבוד היא מילאה תפקיד דיפלומטי באיחוד האירופאי כעוזרת לשר בסקטור הפיננסי והכלכלי. היא מספרת כי "מקרוב הבנתי כיצד החלטות מתקבלות ומשחקי הכוח שבמנגנון ומדוע האיחוד מנופח ובכיוון הלא נכון. מקום עבודתה היה בבריסל שם פגשה אדם יהודי. למרות שהיא חיבבה אותו, עקב זהותו היא היססה. על יהודים כמוהו לא שמעה דברים טובים. "לא רציתי לצאת אתו כי לא רק שהוא היה יהודי, אלא גם ישראלי. אבל הוא היה מקסים ולכן החלטתי לתת לזה צ'אנס." לבסוף, הוא הפך להיות החבר שלה ויחד הם נסעו לארץ (עבורה הפעם הראשונה) ורק אז נפקחו עיניה לאמת לגבי מדינת ישראל בכלל והקהילה היהודית בפרט. "ביליתי שם למשך שבועיים ואנשים פתחו את בתיים בפני לשבתות והתייחסו אלי כאל משפחה."

יחסיה עם האישה הישראלית באו לקיצים אך הביקור בארץ הצית ניצוץ שנשמטה. בשנת 2017 היא התחילה בלוג בשם "כמעט יהודייה" כדי לספר על חוויותיה ולתמוך פומבית בעם היהודי ובבית הלאומי היהודי.

"אנשים החלו להגיב לפוסטים שלי", היא מספרת. "קיבלתי המון מיילים. המשכתי לכתוב. הייתי מספיק מבושית כדי להבין עד כמה מוטעית הייתי בנוגע לישראל והתחלתי מסע לתקן זאת. ויראג עברה לארה"ב שם קיבלה תואר שני בלימודי יהדות ב"טורו קולג". היא החלה לנאום בפני ארגונים יהודיים והועסקה ע"י קק"ל-ארה"ב לנהל את לשכת הדוברים שם עובדת עד היום. שאלה אחת שתמיד הטרידה את ויראג: "האם אני באמת יהודייה? היא תוהה אם אין לה DNA – אולי מעט – שייתן מענה לשאלת זיקתה לעם היהודי ולישראל. "היום הגרוע בכל חיי היה אותו יום שלמדתי כי DNA יהודי לא זורם בדמי", אמרה בצחוק. "אפילו שכרתי שירותי חברה בהונגריה למפות את אילן היוחסין של משפחתי. אבל אין כלום." נכון להיום ויראג שהתה בישראל 28 פעם כדי להתהלך בארץ. "אני אוהבת לנהוג בנגב ולהאזין לשלמה ארצי", היא אומרת. אחרי 7.10 היא מספרת כי הרגישה חרדה ולחוצה. "החדשים הראשונים היו גרועים. אינני יהודייה אבל אני חיה את חיי בכל יום ויום כאילו אני כן יהודייה. כל ידיעה בחדשות מכה בי עמוקות. באמת קשה לי. לפעמים בא לי לבכות ולצעוק." ויראג מחלקת את זמנה בין קליפורניה, קולורדו וניו-יורק וראתה אנטי-שמיות בכל מקום. "כיצד יכולים אנשים, יהודים ולא יהודים כאחת, לא לראות את המציאות שכולנו מותקפים? מדובר בעתידנו וכולנו באותה סירה יחד. מי שלא מבין זאת, מה נוכל לעשות?" יחד עם ניהול לשכת הדוברים של קק"ל-ארה"ב, ויראג פעילה ברשתות החברתיות ומעלה פוסטים באינסטגרם על ענייני דימוא ועל תמיכתה בקהילה היהודית ובמדינת ישראל. ויראג מודה כי אחרי 10 שנות פעילות אינטנסיבית היא זקוקה להפסקה מידי פעם. "אני גמורה", היא מספרת. החברות איתן עבדתי דרשו ממני לעקוב אחרי האנטישמיות 24/7. לא הבנתי עד כמה סבלה בריאות נפשי. היה קשה, קשה מאד." למרות כל השנאה שהיא עדה לה, היא נחרצת להמשיך – כי זה משימת חייה. "מה שמניע אותי הוא משהו עמוק, עמוק בקרבי ומעבר להבנתי." "איני מסוגלת להפסיק."

מסע המושבות (חלק ב')

יהודה ליבוביץ

בהמשך למאמר בעלון הקודם נמשיך לסרוק ולספר את סיפורו של מסע המושבות שעשה הרב קוק ורבנים נוספים בחודשי חשוון – כסלו שנת תרע"ד (1913) בערב שבת הגיעה המשלחת לזיכרון יעקב. הרב קוק סיפר לחבריו הרבים קורות מושבה הררית זו, שנוסדה בשנת תרמ"ב על ידי חלוצים יהודיים מרומניה. הם חרשו בסלעים ונטעו גפנים ושקדים. שנה אחת אכזבו המטעים ושוב חזרו לחרוש ונטוע. הברון רוטשילד עמד לימינם ועזרתו החומרית אפשרה להם להכות שורשים במקום. תוך כדי שיחה באו הרב המקומי וחברי וועד המושבה, להקביל פני האורחים.

הם הלכו יחד לבקר בבית-הכנסת ומצאו, לתימהונם, שפקידי הברון, בוני בית-הכנסת, שינו ממנהג ישראל וקבעו את הבימה ליד ארון הקודש. מעל גבי קיר אחד הציצה כתובת בלשון צרפתית. הרב קוק נפגע מהתיקונים האלה ואמר לחברי וועד המושבה: "הסירו את אלוהי הנכר אשר בתוכם. בכל בתי כנסיות יהודיים קבועה הבימה באמצע האולם ולא ליד ארון הקודש. בכל מקום עורכים חופות תחת כיפת השמים ולא בתוך בית-הכנסת. כתובת בלשון לעז פוגמת בקדושת המקום. מנהגי ישראל הוא קודש קודשים וכל העוקרן הריהו כפוצע בנפש הכלל".

בסוף דבריו הודיע הרב לחברי הוועד, שהרבנים האורחים מתנים תפילתם בבית-הכנסת בהבטחה למלא אחרי דרישותיו, אחרת יקבעו תפילתם בבית פרטי. הוא קבע מועד תשובתם לשעת הצהרים. בינתיים ביקרו ביקב ובבית-הבד ודנו בשאלות הלכה הכרוכות בתוצרת יינות ושמינים. בשובם מביקורם בא יושב ראש הוועד והודיע להם, שבראשית השבוע הבא ישיבו את הבימה באמצע בית-הכנסת, ובשבת זו יעמידו במקום שולחן לקריאת התורה.

משנענו גם לשאר הדרישות ניאותו הרבנים להתפלל בבית-הכנסת. לפני הקריאה דרש הרב קוק מעניינא דיומא. הוא שיבח את חלוציותם של אנשי זיכרון יעקב, שהחזירו נחלה לבית ישראל, אך חלוציותם לא תהא שלמה כל עוד אין תלמוד תורה במקום וכל עוד שבת אינה נשמרת כהלכתה.

ביום ראשון בבוקר יצאו לדרכם וביקרו בבת-שלמה ובשפיה. אחרי שהתקינו סידורים בהפרשת תרומות ומעשרות עברו למושבה עתלית. בהילוכם לאכסניה פגשו בילד בן שמונה והרב זוננפלד שאלהו: פסוק פסוק מסידור התפילה? הילד משך בכתפיו ולא הבין את השאלה. מעולם לא ראה בעיניו סידור-תפילה. תוך כדי שיחה עם הילד בא במרוצה מורה מבית-הספר המקומי ואמר ברוגזה אל הרבנים: כיצד אתם מרשים לעצמכם לבחון תלמיד בלי רשותי?

הרב קוק הרגיע אותו בדברי נחת, טפח על כתפו ושאלהו: נניח שעברנו עבירה ובחננו את תלמידך ללא נטילת רשות ממך, אבל מדוע אינך מחנך את תלמידך לתורה ולתפילה לתפילין ולציצית?

המורה התרתח, נעץ בהם עיניים כועסות והתחיל להטיח דברים כלפי הרבנים: אתם, מרוחקים מהחיים אתם. אין לכם ידיעה כלשהי מהנעשה במושבות. דעו לכם שאנשי המקום אינם מתפללים, אינם שומרים שבת, אינם מדקדקים בכשרות - מדוע אפוא תדרשו תורה ומצוות מילדיהם? דת אינה נקנית אלא בירושות אבות

בלבד. כיון שהאבות לא הורישו לבניהם שוב אי אפשר לנו לחנך את התלמידים בניגוד לדעת הוריהם. הרבנים לא השיבו לו, אלא הסתכלו באהבה וברחמים בילד ועיניהם זלגו דמעות. הם ליטפו את ראשו של הילד וביקשו מהמורה לשקול מחדש את דעותיו ודרכי חינוכו. בפגישתם עם אנשי המקום נתברר להם שנמצאים כאן יהודים תמימים וישרים, המבקשים חינוך תורה לבניהם, אלא שמורים שונאי דת השתלטו על בית הספר והם מחנכים אותם בניגוד לדעת אבותיהם. הרבנים הבטיחו להם, שבשובם ממסעם ישלחו מורים דתיים למקום.

בערב נערכה סעודה לכבוד האורחים ונתגלגלה שיחה על מתן שם עברי למושבה. כיון שבאותו פרק זמן נתפרסמו בכתב עת עברי רשמיו של סופר אחד, שביקר במקום והציע לכנות את עתלית בשם מגדיאל, קם הרב קוק והציע שם מקורי משלו: "התחילו לתקן הפרשת תרומות ומעשרות ולאות קבלת המצווה תכנו את המקום הזה בשם תרומיה. בו ביום נשוב אליכם ונקבע יום טוב למושבה." ההצעה נתקבלה בעין יפה. בסיום הסעודה ברך הרב ברכת: "נברך לאלוקינו שהשמחה במעונו", ואחרי כן יצאו כל המסובין בריקוד-מצווה ובשירות לכבוד התורה ומקיימיה. לאחר מכן המשיכו הרבנים לחיפה ועלו למרומי הכרמל והתפללו תפילת מנחה במערת אליהו. בשובם לעיר התחתית נקהלו טובי הקהילה לבית הכנסת וביקשו לשמוע דברי תורה מפי האורחים. הרב קוק שוחח ברוב העמקה והיקף על קדושת ערים וקדושת כפרים בארץ ישראל.

למחרת בבקר יצאו ברכבת למרחביה. בקרון פגשו יהודים וצירפום לתפילת שחרית בציבור. בברכת כוהנים פרש הרב קוק את כפיו ובירך בדביקות, כשכל הנמצאים בקרון, לרבות נוסעים ערביים, עומדים על רגליהם. התפילה שנאמרה בהתלהבות, עוררה סקרנותם של הערבים והם ביקשו לדעת משהו מתוכנה. הרב יונתן איש-הורביץ הסביר להם, שיהודים מתפללים בין השאר לשלום ארץ הקודש וברכת יבול שדותיה.

בתחנת הרכבת של מרחביה עמדו וחיכו להם תושבי המושבה רחביה ואף פועלים מחוות רחביה. יישובים בעגלה מרופדת ירק ומלווים רוכבים הם הגיעו לחווה. בחדר האוכל התפתחה שיחה בין הרבנים לבין אנשי המקום. הפועלים הודו שאינם מדקדקים בכשרות ואינם שומרים שבת. וודאי לא השתמשו בגוי לחליבה בשבת. מבין המשתתפים בדיון היו כאלה שדיברו בלשון פוגעת ברבנים, ש"מחמירים בדיניהם הגלותיים", בעוד שאחרים הביעו את זיקתם למסורת אבות ואת הכבוד שהם רוחשים לתלמידי-חכמים, אלא "שיש להתאים את השולחן-ערוך למסיבות זמננו". אחד ממתיישבי מושבת רחביה, חקלאי שומר-תורה, דיבר בכאב נגד אלה שפרקו מעליהם עול מצוות ואף אינם מבקרים בבית-הכנסת בראש השנה ויום הכיפורים.

באמצע השיחה התפרצו שומרים לחדר האוכל והודיעו לנוכחים, שלפני שעה קלה הגיעה ידיעה מחרידה מדגניה, שבשדותיה נרצחו שני יהודים בידי שודדים ערביים. בחדר השתררה דומיה מעיקה. הרב קוק ביקש רובה כדי לצאת עם חברי המקום לרדוף אחר המרצחים. לפנות ערב שב הרב עם החברים לחווה. בו בערב נערכה אסיפת אזכרה.

הרב יוסף חיים זוננפלד פתח הספדו בדברי חז"ל וסיים באמירת אב הרחמים ותפילת קדיש. הרב קוק דיבר על המשך של קידוש ה' בימינו. אנשי דגניה ככל חברי

המושבות והקבוצות מגלים מסירות נפש, כאבותיהם, על עמם וארצם. הוא תיאר את דרך חייהם של הנרצחים, פרץ בבכי כשהכל בוכים יחד עמו, וסיים בבקשה לכבד את זיכרון הנופלים באמירת קדיש כל ימות השנה, בשמירת שבת ובשמירת שולחן כשר. הם נפלו כיהודים, בני העם הנצחי - אמר - אוי אפשר להפריד עם זה מתורתו.

שתי העגלות שהובילו את הרבנים עברו את הר-תבור עגול הכיפה והתקרבו למבואות הכפר. משנכנסו האורחים לרחוב המרכזי יצאו כל התושבים מבתיהם וקיבלום בשמחה. צעירי הכפר רכבו על סוסים, ירו יריות כבוד באוויר וליוו את הרבנים לאכסנייתם. יהודים פשוטים וישרים אלה, שעידו את אדמתם בצלו של התבור, ירשו מסורת של הוקרת תלמידי-חכמים, הרבו להסתכל בהם ואמרו: "לא ידענו שישנם עוד רבנים בארץ. בבקשה לשהות אצלנו ימים מספר".

לא כן היה יחסם של מורי בית הספר המקומי, שראו בכל רב "מורד אור", והם סירבו להיענות לבקשת האיכרים ולצאת עם תלמידיהם לקבלת פני המשלחת. אחד האיכרים אמר באנחה: "המורים אינם שומרי תורה - מנין קיום מצוות לבנינו?" ר' בנימין ידלר התייצב באמצע הרחוב ונשא דרשה מלהיבה. הוא המשיל את משלחת הרבנים לקונסיליום של רופאים, שבודקים את טיב המחלה, וביקש מהאיכרים לעזור לרבנים בתפקידם. שעה ארוכה הקשיבו אנשי המקום לדרשן הירושלמי, שקרא אליהם: "לכו בנים... יראת ה' אלמדכם". אחרי הדרשה עבר הר' יוסף חיים זוננפלד לפני התיבה, שהועמדה באמצע הרחוב והתפלל תפילת מנחה. איכר אחד אמר: "זו הפעם הראשונה שאני טועם טעם אמיתי בתפילת מנחה".

לפי תוכניתם היו צריכים להתארח בלילה בכפר סג'רה. אולם לפנות ערב ירדו גשמים, ששיבשו את הדרך בביצות ואנשי כפר תבור יעצו להם ללון במקום ולמחרת, אחרי תפילת שחרית, יצאו לדרכם. אחד מהם הוסיף ואמר, שתוך כדי נסיעתם עלולים לירד גשמים עזים, שגורפים בשוטפם עגלות מהדרך אל הוואדיות. הנסיעה כרוכה בסכנת נפשות. נחלקו הדעות בין הרבנים: הללו אמרו להישאר ללון בכפר תבור והללו אמרו להמשיך עד סג'רה. קם הרב זוננפלד על רגליו ואמר: "אני הולך ברגל עד סג'רה".

שלוש שעות היו בדרך. צעד בביצות בתוך ערפילי הלילה, הגיע לסלע וקינח את מנעליו והמשיך לצעוד בצעדים נמהרים לעבר האורות שהבהבו מחלונות הבתים של הכפר. כיון שראו הרבנים את חברם יוצא יחידי לדרך, הלכו אחריו. רתמו אנשי כפר תבור סוס ועגלה, הושיבו את הרבנים ונסעו אט אט בדרך המשובשת בשלוליות וביצות. אחד האיכרים הלך ברגל כשפנס בידו וחיפש את צעדיו של הר' זוננפלד. חששו שמא תעה בשדות. כשהגיעו אחר חצות הלילה לסג'רה ומצאו את הר' זוננפלד יושב ועוסק בתורה, אמר העגלון: "בטוחני שהוא בא בקפיצת הדרך".

בשעות מוקדמות בבוקר יצאו הרבנים החוצה, כשהשמים התבהרו ונהנו מזיו הנוף הגלילי. מכל עבר התנשאו הרים גאיוניים והעמקים הוריקו בירקות ראשונה אחר הגשם. שומרים רוכבים חזרו בדהרה משדות השמירה והם סיפרו לרבנים, שהלילה ניסו שודדים ערביים לגנוב עדר מאחד המשקים הקיצוניים של הכפר. הרבנים פרשו לחדרם והתפללו תפילת-שחרית. ואילו הרב קוק המשיך לשוחח עם השומרים והקשיב בקשב רב לסיפוריהם על מלחמתם בישמעאלים השכנים, שפושטים בשדות וגונבים תבואה ומתפרצים לאורוות ולרפתות וגונבים פרדות ופרות. אומנות

השמירה אומנות מסוכנת היא, שכל העוסקים בה מטרתם להוכיח לערבים, שכל הפוגע ברכושם של יהודים לא ינקה.

הרב קוק היה מלא התפעלות. עיניו הגדולות דלקו באור לא מזה ופניו התרחצו בזוהר המרחבים, בגבורת השומרים, בעמל כפיים של האיכרים ובתמימותם של גרי הצדק. הוא אמר לתלמידו, ר' יעקב משה חרל"פ, שתקפה אותו אהבה עד כלות הנפש לישראל ולארץ ישראל, ויקוד רגשותיו פירק במקצת בשיחותיו עם אנשי המקום. משום כך איחר לתפילתו.

בשעת הצהרים נערכה מסיבה לכבוד האורחים והאיכרים אמרו להם, שיתנו את דעתם לשפר את המצב הדתי במושבה, לעומת זה קם מורה מבית הספר המקומי ואמר: "אתם, הרבנים דורשים היום שלוש מצוות: שבת, תלמוד תורה והפרשת תרומות ומעשרות. מחר-מחרתיים תדרשו שלוש מצוות נוספות. הרי ישנן תרי"ג מצוות. אני יודע מהי מטרת נסיעתכם ממקום למקום. אתם רוצים לספר ליהודים בגולה, שהטרכתם את עצמכם ויצאתם אל הנקודות החקלאיות כדי להציל את התורה מאויביה. דעו לכם, אין אנו אויבי העם היהודי ותרבותו. אך דעתנו היא, שיש לקחת מהתורות העתיקה רק החלק המתאים לחיינו החדשים."

דיבורו היה עוקצני והלעג בצבץ מכל משפט ומשפט. הרב קוק השיב לו, שצורת דיבור זו אף היא מסימני הגאולה: "בעקבות המשיח העזות תרבה... האמת תהא נעדרת, נערים ילבינו פני זקנים". הרב קוק הסביר את לבטי הדור, שאורות וצללים משמשים בו בערבוביה, והוא ביקש מהמורים להיות עצמאיים במחשבתם ולחנך את תלמידיהם לעצמיות יהודית בדעת ובמעשה. משסיים את דבריו פנה אל המורים ואמר: "הגיעה שמועה לאוזני, שאחד המורים המקומיים נשא אישה נוכרית וילדם נימול על-ידי רופא ולא על-ידי מוהל מוסמך. לא יהיה כדבר הזה בישראל ורצוני לברר את הדבר."

אחד המורים קם ואמר בקול רועד, שאשתו התגיירה והילד נימול כדת משה וישראל.

את סיומו של סיפור המסע נסיים בעז"ה בעלון הבא של חודש טבת אי"ה

- מזל טוב למשפחת רודינסקי להולדת הבן
- מזל טוב למשפחת למלמן לאירוסי הבת מיתר עם מתן סימקיס
- מזל טוב למשפחת שפירא להולדת הנכד בן לחיה ודוד מזרחי

- אנחנו משתתפים בצערו של רב השכונה הרב משה בן אבו שליט"א על פטירת אחיו

ישר כח גדול למשפחת הרוש על הכנסת ספר התורה המרגשת והמיוחדת לבית הכנסת לע"נ נתנאל (נתי) הי"ד.

תודה רבה לכל המשתתפים, המסייעים והמארגנים ובראשם למו"ר הרב אסף שהוביל והנהיג את כל האירוע העוצמתי והמשמעותי.

שנזכה להרבה שמחות בקהילתנו, בשורות טובות ישועות ונחמות.

law.golan@gmail.com
sammyweindling@gmail.com
eliahouk@gmail.com
nirekal@walla.com
yoavshap89@gmail.com

0546691911
0549257286
0545723801
0502017023
0508854785

אריאל גולן
סמי ויינדלינג
אליהו משה קליין
ניר קלמנוביץ
יואב שפירא